

**GIMNAZJUM
W SPICZYNIĘ
IM. JANA PAWŁA II**

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI**

realizowany w latach 2008-2011

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAN PROFILAKTYCZNYCH W SZKOLACH

Akty prawne obowiązujące przy konstruowaniu Szkolnego Programu Profilaktyki:

1. Konstytucja RP

Art. 72: „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo zadac od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”.

2. Konwencja o Prawach Dziecka (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.)

Art. 3 „We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez polityczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawa nadrzędna będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”.

Art. 19: „Państwa- Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź nadużyc, zaniedbania bądź niedbałego traktowania”.

Art. 33: „Państwa- Strony będą podejmowały wszelkie odpowiedzialne kroki, w tym środki ustawodawcze, administracyjne, socjalne oraz środki w dziedzinie oświaty, w celu zapewnienia ochrony dzieci przed nielegalnym używaniem środków narkotycznych i substancji psychotropowych, zgodnie z ich zdefiniowaniem w odpowiednich umowach międzynarodowych, oraz w celu zapobiegania wykorzystywaniu dzieci do nielegalnej produkcji tego typu substancji i handlu nimi”.

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (nowelizacja rozporządzenia z 21 maja 2001r.)

W załączniku nr 2 do rozporządzenia z dnia 21 maja 2001r. (Ramowy statut publicznej szkoły podstawowej) wprowadza się następujący zapis:

Par. 2 ust. 1: Statut szkoły określa w szczególności:

Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach. (...)

Ust. 2 Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki, o których mowa w ust. 1 pkt. 1 uchwała Rada Pedagogiczna po zasięgnięciu opinii Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego.

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

„Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

- Szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy- obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego,
- Program Wychowawczy szkoły, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli,
- Program Profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.”

5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2001r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

6. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (nowelizacja z dnia 26 października 2000r.).

7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości w przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

WSTEP

Istota profilaktyki w szkole jest reagowanie na zagrożenia i problemy oraz przygotowanie młodych ludzi do podejmowania słuszych wyborów, informowania o zagrożeniach, jakie niesie ze sobą poszukiwanie łatwego i bezstresowego życia, pokazywanie alternatywnych dróg wyboru.

W naszej placówce samo środowisko jest czynnikiem profilaktycznym. Stanowimy niezbyt liczną społeczność, spójną organizacyjnie, gdzie jednostka nie jest anonimowa i pozostawiona samej sobie. Staramy się konsekwentnie realizować program wychowawczy, przestrzegać zasad zawartych w szkolnym systemie oceniania i kryteriach oceny zachowania. Środowisko nauczycieli stara się oddziaływać na uczniów przykładem, swoim zachowaniem i postawą.

Stosujemy jednakowe kryterium oceny do każdego ucznia, z jednoczesnym uwzględnieniem jego możliwości intelektualnych i indywidualnych uzdolnień, czy dysfunkcji. Wszyscy pracownicy szkoły, nauczyciele i uczniowie dbają o przyjazną atmosferę, bezpieczeństwo i poszanowanie godności drugiego człowieka.

To, że w naszej szkole nie występują na szeroką skalę, tylko incydentalnie, problemy uzależnień, agresji w stosunku do ludzi i rzeczy, uchylanie się od obowiązku szkolnego, zawdzięczamy spójnemu i konsekwentnemu postępowaniu, w myśl przyjętych zasad zawartych w programie wychowawczym szkoły, wszystkich pracowników placówki, bardzo ściśle współpracy z rodzicami oraz dużej świadomości i odpowiedzialności znacznej większości uczniów.

DIAGNOZA POTRZEB ŚRODOWISKA SZKOLNEGO I LOKALNEGO - - DIAGNOZA PROBLEMÓW

Na podstawie obserwacji środowiska szkolnego wyodrębniłyśmy następujące obszary zachowań problemowych:

- wagi;
- palenie papierosów przez uczniów;
- brak dyscypliny i stwarzanie sytuacji niebezpiecznych w czasie dowozu, w szatni i na korytarzach;
- niska kultura języka, w tym agresja słowna;
- brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne uczniów.

Uczniowie o najwyższym ryzyku dysfunkcyjności, to uczniowie:

- znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej,

- wychowujących się w rodzinie niepełnej,
- wychowujących się w rodzinie rozbitej,
- uczniowie przebywający pod opieką Wielofunkcyjnej Placówki Opiekunczo-
-Wychowawczej,
- powtarzający klasę.

Na diagnozę środowiska szkolnego składają się również:

- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza frekwencji w dziennikach lekcyjnych,
- analiza frekwencji rodziców na zebraniach organizowanych przez szkołę,
- wywiady z nauczycielami, uczniami, rodzicami i prawnymi opiekunami.

ZALOZENIA PROGRAMU

Profilaktyka jest to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Szkolny program profilaktyki to program profilaktyki środowiskowej, to znaczy taki, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia (Z. Gas, 1997).

Niniejszy program profilaktyki powstał, by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom. Jego nadrzędnym celem jest zwiększenie ilości i jakości oddziaływań profilaktycznych, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia i redukcji antyspołecznych zachowań młodzieży.

Szkolny Program Profilaktyki jest to program działań dydaktycznych i wychowawczych obejmujących całą społeczność szkolną (uczniów, rodziców, nauczycieli) w zakresie profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, skonstruowany dla konkretnej szkoły i dostosowany do jej potrzeb, oparty na diagnozie, stanowiący spójną całość z programem nauczania i programem wychowawczym szkoły, realizowany przez całą kadre dydaktyczną szkoły.

Program opiera się na następujących działaniach:

- wzmacnianie więzi emocjonalnej w rodzinie,
- budowanie poczucia wartości,
- wzmacnianie mocnych stron osobowego rozwoju,
- kształcenie umiejętności komunikacyjnych,
- wychowanie do wartości i podejmowanie odpowiedzialnych decyzji,
- wypracowanie efektywnych sposobów radzenia sobie ze stresem,
- stworzenie systemu przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole.

CELE PROGRAMU

Cele programu:

- wzmacnianie u uczniów postaw pozadanych społecznie i akceptowanych powszechnie zachowań,
- pomaganie uczniom w budowaniu właściwej hierarchii wartości,
- promowanie trybu życia zapewniającego zdrowie psychiczne i bezpieczeństwo w dorastaniu do odpowiedzialnego życia,
- poprzez zgodne oddziaływanie wszystkich nauczycieli uzyskanie zmiany w zachowaniach uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- poszerzenie wiadomości o uzależnieniach i wpływie na zdrowie,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze zmieniającą się rzeczywistością oraz niepokojami i trudnościami okresu dojrzewania,
- aktywizacja środowiska szkolnego w zakresie oddziaływań profilaktycznych,
- wspieranie rodziców w procesie wychowania,
- zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.

DZIAŁY PROGRAMU

1. Bezpieczeństwo w szkole i ruchu drogowym.
2. Profilaktyka zdrowotna.
3. Rozwijanie więzi społecznych w środowisku szkolnym.
4. Profilaktyka patologii społecznej.

BEZPIECZENSTWO W SZKOLE I RUCHU DROGOWYM

Zadania	Sposób realizacji	Osoby zaangażowane	Uwagi
1. Bezpieczeństwo w szkole.	? Dyżury nauczycieli na korytarzach, stolówce szkolnej i w szatni. ? Kształtowanie prawidłowych zachowań uczniów na lekcjach i przerwach między lekcjami, podczas uroczystości szkolnych, wycieczek, imprez sportowych i dyskotek. Zgodnie z ogólnie przyjętymi normami kulturowymi ? Zapoznanie uczniów z drogą ewakuacji i zasadami zachowania podczas zagrożenia (próbny alarm).	dyżurujący nauczyciele; wszyscy uczy, obsługa szkoły; wychowawcy klas	
2. Bezpieczeństwo ruchu drogowego.	? Realizacja wychowania komunikacyjnego na lekcjach techniki w klasach pierwszych i drugich. ? Pogadanki na lekcjach wychowawczych dotyczące bezpiecznego przechodzenia przez jezdnie, odpowiedniego zachowania w czasie dowozu.	Marek Kus wychowawcy klas	

PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Zadania	Sposób realizacji	Osoby zaangażowane	Uwagi
1. Higiena w okresie dojrzewania.	<ul style="list-style-type: none"> ? Rozwijanie świadomości rozwoju biologicznego własnego organizmu. ? Kształtowanie nawyków dbania o higienę ciała i umysłu. ? Dozór i kontrola szczepień ochronnych. ? Poszerzanie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi emocjami, stresem i rywalizacją. ? Pogadanki, dyskusje na lekcjach wychowawczych i lekcjach biologii. 	n-le biologii i wos wychowawcy klas pielęgniarka szkolna wychowawcy klas n-1 wos wychowawcy klas, nauczyciele biologii	
2. Rozwijanie kultury fizycznej i turystyki.	<ul style="list-style-type: none"> ? Prowadzenie dodatkowych zajęć sportowych i rekreacyjnych ? Wdrażanie do zdrowej rywalizacji poprzez zorganizowanie dnia sportu, szkolnych i międzyszkolnych rozgrywek sportowych. ? Organizowanie biwaków, rajdów, wycieczek klasowych i szkolnych. 	nauczyciele wych. fiz. wychowawcy klas	
3. Higiena pracy w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> ? Dostosowanie krzeseł i ławek do wzrostu uczniów. ? Odpowiedni dobór rozkładu zajęć. ? Kształtowanie nawyku dbania o czystość i estetykę pomieszczeń szkolnych. 	dyrektor szkoły wychowawcy klas	
4. Pierwsza pomoc w sytuacjach zagrożenia.	<ul style="list-style-type: none"> ? Kształtowanie umiejętności praktycznego działania w sytuacjach zagrożenia. ? Podejmowanie właściwych decyzji związanych z udzielaniem pierwszej pomocy (pogadanki, filmy wideo). ? Organizowanie praktycznych działań związanych z udzielaniem pierwszej pomocy (spotkania z pielęgniarką, lekarzem, strażakiem); współpraca z Zawodową Strażą Pożarną w Leczej. ? Zorganizowanie pokazu udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia 	wychowawcy klas wychowawcy klas wychowawcy klas	

ROZWIJANIE WIEZI SPOLECZNYCH W SRODOWISKU SZKOLNYM

Zadania	Sposób realizacji	Osoby zaangażowane	Uwagi
1. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych.	<p>? Kształtowanie umiejętności współpracy w grupie klasowej oraz umiejętności porozumiewania się z innymi (zajęcia psychoedukacyjne, wycieczki integracyjne, organizacja imprez klasowych).</p> <p>? Branie na siebie odpowiedzialności za wykonanie zadań</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności ponoszenia konsekwencji - komunikacja interpersonalna: <p> ? asertywność – wyrażanie opinii, obrona stanowiska;</p> <p> ? umiejętność rozwiązywania konfliktów poprzez aktywny udział w życiu klasy, szkoły, środowiska;</p> <p> ? korygowanie poczucia własnej wartości;</p> <p> ? ukazywanie sensu praw i obowiązków, nakazów i zakazów obowiązujących w życiu społecznym.</p>	wszyscy uczniowie	
2. Rozwijanie samorządności.	<p>? Rozwijanie zdolności organizacyjnych, pomysłowości.</p> <p>? Organizowanie pomocy koleżeńskiej w nauce.</p> <p>? Ponoszenie odpowiedzialności za podjęte zobowiązania.</p> <p>? Zacieśnienie współpracy między Radą Uczniowską, a społecznością szkolną.</p> <p>? Kreowanie swoich inicjatyw, możliwości, umiejętności (gazetki szkolne, gabloty na korytarzu, kronika klasowa i inne).</p> <p>? Aktywne uczestnictwo w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych (akademie, apele, Dzień Patrona i inne).</p> <p>? Uczucie aktywnych postaw życiowych, szacunku, tolerancji wobec innych ludzi.</p> <p>? Udział w akcjach charytatywnych (WOSP, Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimą, Góra grosza) oraz wspieranie finansowe Hospicjum Małego Księcia w Lublinie.</p>	wychowawcy klas, Opiekunowie SU, wszyscy uczniowie	

PROFILAKTYKA PATOLOGII SPOLECZNEJ

Zadania	Sposób realizacji	Osoby zaangażowane	Uwagi
1. Dbanie o realizację obowiązku szkolnego	<ul style="list-style-type: none"> ? Okresowa kontrola frekwencji uczniów. ? Kontakt telefoniczny z rodzicami w przypadku nieobecności ucznia w szkole. ? Wysyłanie upomnień do rodziców uczniów nie realizujących we właściwy sposób obowiązku szkolnego. ? Powiadomienie organu prowadzącego o zaniedbywaniu obowiązku szkolnego. ? Wizyty domowe, rozmowy z rodzicami, z dzieckiem mające na celu spowodowanie regularnego uczeszczenia do szkoły oraz uswiadomienie konsekwencji wagarowania. ? Rozwijanie motywacji do nauki. ? Zorganizowanie pomocy koleżenkiej. ? Prowadzenie dzienniczków usprawiedliwień i zwolnień. 	<p>wychowawcy klas wychowawcy klas</p> <p>dyrektor szkoły</p> <p>dyrektor szkoły</p> <p>wychowawcy klas dyrektor szkoły</p> <p>wychowawcy klas wychowawcy klas</p>	
2. Dbanie o kulturę osobistą z zaakcentowaniem na kulturę słowa	<ul style="list-style-type: none"> ? Przekazywanie informacji na lekcjach wychowawczych o poprawnym zachowaniu w konkretnych sytuacjach (zajęcia warsztatowe, dyskusje, psychodramy). ? Zaznajamianie uczniów z normami zwyczajowymi, etycznymi i moralnymi oraz zasadami savoir-vivre. ? Wzmacnianie pozytywnych zachowań uczniów (przydział funkcji w klasie, zachęcanie do udziału w kolach zainteresowań, konkursach, zawodach sportowych). ? Dezaprobatę niestosownego zachowania i nieodpowiedniego słownictwa zarówno w szkole jak i poza nią. ? Dbanie o kulturę języka na co dzień. ? Organizowanie imprez szkolnych (pokazanie różnych możliwości kulturalnej zabawy, odpowiedniego zachowania, stosownego stroju). ? Organizowanie wyjazdów do teatru, kina, na wystawy, pokazy (uczenie umiejętności zachowania się stosownie do okoliczności i sytuacji). ? Apel porządkowy prowadzony przez Dyrektora szkoły. 	<p>wychowawcy klas dyrektor szkoły wszyscy uczniowie</p>	

Zadania	Sposób realizacji	Osoby zaangażowane	Uwagi
3. Przeciwdziałanie agresji.	<p>? Udzielanie porad uczniom w rozwiązywaniu trudności powstających na tle niepowodzeń szkolnych i konfliktów z rówieśnikami.</p> <p>? Uczenie alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów (pogadanki, dyskusje, projekcja filmów video – zgodnie z zał. nr1.).</p> <p>? Kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych uczniów.</p> <p>? Reagowanie na przejawy agresji wśród uczniów na terenie szkoły i poza nią.</p>	<p>wychowawcy klas wszyscy uczy wychowawcy klas</p> <p>wszyscy uczy wszyscy uczy</p>	
4. Podejmowanie świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z uzależnieniami	<p>? Promowanie zdrowego stylu życia (zachęcanie uczniów do uczestnictwa w różnych kolach zainteresowań)</p> <p>? Zakaz palenia, picia alkoholu i używania środków odurzających.</p> <p>? Dostarczenie wiedzy o uzależnieniach i mechanizmach uzależnienia (alkohol, narkotyki, leki, nikotyna) – pogadanki, dyskusje na lekcjach wychowawczych, projekcja filmów video (zgodnie z zał. nr1), zajęcia psychoedukacyjne.</p> <p>? Uczenie gdzie można szukać pomocy.</p> <p>? Ćwiczenia na podejmowanie właściwych decyzji związanych bądź nie związanych z substancjami uzależniającymi (przesłanki wyboru, koszty i zyski, rozwiązania alternatywne).</p> <p>? Ćwiczenia zachowań asertywnych</p> <p>? Zorganizowanie spotkania dla rodziców, nauczycieli i uczniów z przedstawicielami Stowarzyszenia „Kontakt” (przeciwdziałanie narkomanii).</p> <p>? Współpraca z rodzicami – kontrola czasu spędzanego przez dzieci po zakończeniu zajęć szkolnych.</p> <p>? Wywiadówki profilaktyczne dla rodziców prowadzone przez specjalistów</p> <p>? Współpraca z instytucją zajmującą się walką z destrukcyjnymi grupami kultowymi i sektami – spotkanie z rodzicami, nauczycielami, uczniami (pogadanki, prelekcje).</p>	<p>wszyscy uczy wychowawcy klas Dyrektor szkoły</p>	

Zadania	Sposób realizacji	Osoby zaangażowane	Uwagi
5. Zwrócenie uwagi młodzieży na poszanowanie cudzej i wspólnej własności	<ul style="list-style-type: none"> ? Brak aprobaty dla osób działających na szkodę innych (kradzieże) oraz niszczących wspólne mienie. ? Uswiadomienie uczniom szkodliwości w wymiarze materialnym i etycznym niszczenia cudzej i wspólnej własności ? Zmniejszenie ich wpływów na innych uczniów poprzez system kar i odpowiedzialność jaką muszą ponieść za popełniony czyn. ? Pokazanie alternatywnych zachowań, które czynią człowieka silnym i podziwianym ? Wspieranie mocnych stron uczniów, którzy mają tendencje do kradzieży i niszczenia cudzej własności. ? Dyżury nauczycieli podczas przerw na korytarzach. ? Współpraca z rodzicami, środowiskiem lokalnym, policja. 	Dyrektor szkoły wychowawcy klas wszyscy uczniowie pracownicy szkoły rodzice	

Program zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną Gimnazjum w Spicynie im. Jana Pawła II w dniu 16 września 2008 r.